

EIERSKAPSKONTROLL

BLÅTT KOMPETANSESENTER AS

ENDELIG RAPPORT

Trøndelag
fylkeskommune

MARS 2020
SK1017

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra Trøndelag fylkeskommunes kontrollutvalg i perioden november 2019 til mars 2020.

Kontrollutvalget skal påse at eierskapskontroll gjennomføres, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 punkt d). Eierskapskontroll innebærer å kontrollere forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper.

Revisjonsteamet har bestått av oppdragsansvarlig Sunniva Tusvik Sæter og kvalitetssikrere Margrete Haugum og Anna Ølnes. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Trøndelag fylkeskommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført så langt det er mulig i henhold til NKRFs¹ standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001, og etter NKRFs veileder i selskapskontroll.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter finnes på vår hjemmeside www.revisjonmidt norge.no.

Steinkjer, 11.03.2020

Sunniva Tusvik Sæter /s/

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

¹ Norges Kommunerevisorforbund, www.nkrf.no

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført en eierskapskontroll i Blått kompetansesenter AS. Kontrollen omfatter en undersøkelse av Trøndelag fylkeskommunes utøvelse av eierskapet i selskapet.

Revisor har benyttet dokumentgjennomgang, intervju og spørreskjema som metode. Vår samlede vurdering er at metodebruk og datagrunnlag gir et tilstrekkelig grunnlag til å svare på problemstillingen.

Revisor konkluderer med at eierskapet i Blått kompetansesenter AS utøves i tråd med eiernes vedtak og etablerte normer for eierstyring. Revisor har noen merknader, som har ført til følgende anbefalinger:

- For å oppfylle aksjelovens bestemmelser må selskapets vedtekter inneholde en passus om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning, jf. aksjeloven § 2-2 andre ledd
- Fylkeskommunen bør justere eierskapsmeldingen til neste behandling for å sikre å følge bestemmelser om eierskapsmelding i ny kommunelov, jf. kommuneloven § 26-1 punkt c.
- Fylkeskommunen bør vurdere å gjøre innkallinger og protokoller til generalforsamlinger tilgjengelige for alle folkevalgte, eksempelvis gjennom en innsynsløsning
- Bruk av valgkomite bør vedtektsfestes, og det bør vurderes å etablere en instruks for valgkomiteen
- Eierrepresentanten bør sikre at styret gjennomfører egnevaluering

Rapporten ble sendt på høring til eier og selskapet, og revisor mottok raskt svar på høringsutkastet. Høringssvarene er lagt ved rapporten i vedlegg 2 og 3.

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling.....	7
1.2 Problemstilling	7
1.3 Metode	7
1.4 Bakgrunn.....	8
1.5 Rapportens oppbygging	9
2 Om Blått kompetansesenter AS.....	10
2.1.1 Eierforhold og styre.....	10
2.1.2 Organisering av selskapet.....	11
3 Eierskapskontroll	14
3.1 Problemstilling og vurderingskriterier	14
3.2 Eiernes styringsdokumenter	14
3.2.1 Vedtekter	15
3.2.2 Fylkeskommunale strategiplaner.....	15
3.2.3 Eierskapsmelding.....	15
3.2.4 Andre styrende dokumenter.....	17
3.3 Eierrepresentasjon	17
3.4 Generalforsamling	19
3.5 Kompetansekrav til styrende organ	20
3.6 Eiermøter	21
3.7 Vurdering.....	22
3.7.1 Eiernes styringsdokumenter.....	22
3.7.2 Eierrepresentasjon.....	23
3.7.3 Generalforsamling.....	23
3.7.4 Kompetansekrav til styrende organ	23
3.7.5 Eiermøter	24
4 Høring	25
5 Konklusjoner og anbefalinger	26
5.1 Konklusjon.....	26
5.2 Anbefalinger	26
Kilder.....	27
Vedlegg 1 – Utledning av vurderingskriterier	28
Vedlegg 2 – Høringssvar fra eier	32
Vedlegg 3 - Høringssvar fra selskapet.....	33

Tabell

Tabell 1. Oversikt over eiere og revisor for Blått kompetansesenter AS	10
Tabell 2. Styre og daglig leder	11

1 INNLEDNING

I dette kapittelet gjennomgår vi bestilling, problemstillinger og bakgrunn for prosjektet.

1.1 Bestilling

Med bakgrunn i Plan for selskapskontroll 2018-2019, bestilte kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune en eierskapskontroll i Blått kompetansesenter AS. Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen 19.11.2019 i sak 46/19.

Det presiseres at eierskapskontrollen er en vurdering av om virksomheten styres etter eiernes formål. Dette innebærer at kontrollen begrenser seg til en vurdering av om eierne har etablert tilfredsstillende rammer for styring og at virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet. En vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller således utenfor denne kontrollen.

I rapporten vil det enkelte steder kunne presenteres informasjon om selskapet, styret og administrasjon med detaljeringsnivå som går utover informasjon om den rene eierstyringen. Når dette allikevel presenteres, er det som bidrag til helhetsbildet som igjen er av sentral verdi for vurdering av eierstyringen i selskapet og om denne fungerer i praksis.

1.2 Problemstilling

Følgende problemstilling vil bli besvart i rapporten:

- Utøves eierskapet i Blått kompetansesenter AS i tråd med eiernes vedtak og etablerte normer for god eierstyring?

1.3 Metode

Prosjektet er en eierskapskontroll hvor det er Trøndelag fylkeskommune som eier av Blått kompetansesenter AS som undersøkes.

Eierskapskontrollen følger Norges Kommunerevisorforbund sin standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Prosjektet er gjennomført i perioden oktober 2019 til mars 2020. Rapporten bygger på informasjon innhentet gjennom spørreskjema, intervju og dokumentgjennomgang.

Det er avholdt ett intervju med Trøndelag fylkeskommunes eierrepresentant i Blått kompetansesenter AS. Eierrepresentanten er leder av hovedutvalg for næring. Det ble utarbeidet en semistrukturert intervjuguide til intervjuet. Referat fra intervjuet er verifisert av informanten i etterkant for å rette opp eventuelle misforståelser.

Det er sendt ut spørreskjema til daglig leder og styreleder i selskapet. Begge disse svarte på spørsmålene innen fristen som ble satt. Det ble åpnet for å gjennomføre spørsmålene som intervju dersom de ønsket det.

Ulike dokumenter er lagt til grunn for revisjonen. Fylkeskommunens eiermeldinger er undersøkt, og det er sett på når disse og andre styringsdokumenter er politisk behandlet. Politisk oppnevning av eierrepresentanten er også undersøkt. Videre har revisor eksempelvis sett på innkallinger og protokoller fra generalforsamlinger i perioden 2016-2019.

Revisor har mottatt alle etterspurte dokumenter på en ryddig måte og i god tid. Det har vært uproblematisk å avtale og gjennomføre intervju.

Vurdering av datagrunnlag og metode

Revisor mener det har vært tilstrekkelig å intervju eierrepresentanten i kombinasjon med spørreskjema til daglig leder og styreleder. Vi har mottatt etterspurt dokumentasjon, og anser den mottatte dokumentasjonen som pålitelig og relevant. Svar på spørreskjema har skjedd skriftlig, og verifisering av referatet fra intervjuet bidrar til å øke dataenes pålitelighet.

Vår samlede vurdering er at metodebruk og datagrunnlag i dette prosjektet gir et tilstrekkelig grunnlag til å svare på problemstillingen.

1.4 Bakgrunn

Blått kompetansesenter AS åpnet 2. juni 2016 på Sistranda på Frøya. Bak ideen om Blått kompetansesenter står havbruksklyngen og Trøndelag fylkeskommune/Frøya videregående skole. Sammen har disse utarbeidet planen for et regionalt kompetansesenter som skal koble sammen næringsliv, relevante forskningsmiljøer og utdanning innen havbruk.

Blått kompetansesenter er en sak som har vært utredet over lang tid, og bakgrunnen for opprettelsen av selskapet er godt belyst gjennom politisk behandling, blant annet:

- I 2012 besluttet fylkesutvalget i sak 321/12 at man skal utrede muligheten for å etablere et blått kompetansesenter på Frøya.
- I sak 60/13 behandlet fylkestinget en innledende utredning av Blått Kompetansesenter
- I sak 41/14 behandlet fylkestinget et forprosjekt vedrørende etablering av Blått Kompetansesenter.

- I sak 59/14 ber fylkestinget om at fylkesrådmannen fortsetter samtalen med TKK² og Siva³ om et samarbeid omkring innholdet i et blått kompetansesenter, og til å få etablert en mest mulig hensiktsmessig organisering av dette samarbeidet.
- I sak 364/14 vedtar fylkesutvalget den planlagte etableringen av Blått kompetansesenter AS slik den er skissert i saksutredningen.

Målsetting med etableringen av Blått kompetansesenter er at det skal bidra til å oppfylle regionens mål om å bli verdens ledende og mest bærekraftige havbruksregion (ref. Marin Strategiplan Trøndelag MST), samt at de skal kunne tilby verdens beste havbruksutdanning. Man skal få til en kobling mellom næring, forskning og utdanning. Det regionale perspektivet er sentralt, og omfatter hele regionen, med alle relevante aktører i området Vikna – Smøla – Stjørdal (matfiskoppdrettere, settefiskoppdrettere, fôrprodusenter, forskningsmiljøer og teknologibedrifter).

1.5 Rapportens oppbygging

I dette innledende kapitlet er det gjort rede for bakgrunn, problemstillinger og metode. I kapittel to presenteres selskapet kort.

Kapittel tre er eierskapskontrollen, inkludert revisors vurderinger opp imot vurderingskriterier.

I kapittel 4 finnes hørings svar fra eierrepresentanten og selskapet.

Revisors konklusjon finnes i kapittel 5. Her presenteres også revisors anbefalinger.

² Trøndersk Kystkompetanse (Næringshage for Hitra og Frøya)

³ Siva – Selskapet for industrivekst SF

2 OM BLÅTT KOMPETANSESENTER AS

I dette kapittelet vil vi gi en kort beskrivelse av selskapet Blått kompetansesenter AS.

2.1.1 Eierforhold og styre

Blått kompetansesenter AS ble etablert som et aksjeselskap 5. januar 2015. I dag er selskapets største eier Trøndelag fylkeskommune med 35,84 prosent. Den andre offentlige eieren er Frøya kommune med 4,66 prosent. Det betyr at selskapet ikke har en offentlig majoritetsandel.

Tabell 1. Oversikt over eiere og revisor for Blått kompetansesenter AS

Kommunale eiere	Trøndelag fylkeskommune, 35,84 %
	Frøya kommune, 4,66 %
Andre eiere	Gåsø Næringsutvikling AS, 18,38 %
	Kvarv AS, 18,38 %
	Siva – Selskapet for industrivekst SF, 3,3 %
	Mowi Norway AS, 3,1 %
	Hitra Næringsforening, 2,62 %
	Aqualine AS, 2,24 %
	EI-Konsult AS, 1,48 %
	Transmar AS, 1,33 %
	AS Knutshaugfisk, 1,33 %
	Frøya Næringspark AS, 1,32 %
	Salmar ASA, 1,32 %
Bewi Produkter AS, 1,32 %	
Revisor	BDO AS

Eiersammensetningen har endret seg siden 2017. Da var selskapet eid av Sør-Trøndelag fylkeskommune med 50 prosent, Trøndersk Kystkompetanse AS med 25 prosent og Gåsø Næringsutvikling AS med 25 prosent.

Daglig leder opplyser at selskapet var økonomisk sårbart i oppstarten, og likviditeten var en utfordring da alle inntekter kom etterskuddsvis. Styreleder forteller at etter første og andre år

var all aksjekapital tapt. Etter å ha arbeidet fram en god prosjektportefølje og startet noen utviklingsløp næringslivet fant interessant, ble det foretatt en rettet emisjon mot en ny eier og en av de eksisterende. Styreleder forteller at de responderte positivt på dette, men forutsatte at fylket fulgte på med ca. tilsvarende beløp som summen deres gjennom å konvertere et ansvarlig lån på 1 950 000 kr til aksjekapital. Forut for emisjonen ble eksisterende aksjer skrevet ned i null og «strøket». Dette ga en eierandel for fylket som var lavere enn tidligere, og dette ga selskapet en helt annen operativ kapasitet. Deretter kom det en henvendelse fra et annet utviklingsselskap i regionen, med forespørsel om fusjon. Dette ble anbefalt av styret i Blått kompetansesenter AS og applaudert av eksisterende eiere. Fusjonen ble gjennomført i juli 2018, og senket fylkeskommunens eierandel noe mer. Samtidig førte fusjonen til at selskapets egenkapital økte, og det tilførte oppgaver og kunder samtidig som det eliminerte eventuell overlapp og konkurranse mellom selskapene. Styreleder har ikke opplevd at fylkeskommunen har hatt et ønske om langsiktig kontroll i selskapet, snarere tvert imot.

Tabellen under viser styret i selskapet samt daglig leder.

Tabell 2. Styre og daglig leder

Styrets leder	Sigurd Robak Bjørgo
Styremedlemmer	Runar Sivertsen
	Kjell Olav Skjølsvik
	Helge Gåsø
	Marit Stovner
	Vibeke Knutshaug
Daglig leder	Trude Steinbru Heggstad

2.1.2 Organisering av selskapet

Daglig leder opplyser at selskapet fungerer godt, det foreligger gode interne rutiner og selskapet er i vekst. Selskapet har fire ansatte, og få ansatte gjør selskapet sårbart.

Sør-Trøndelag fylkeskommune var med og etablerte Blått kompetansesenter (BKS). BKS skal være et bindeledd mellom næringsliv, kunnskaps- og kompetansemiljøer. Det ifølge eierrepresentanten er en viktig del av fylkets oppgave som samfunnsutvikler å tilrettelegge for gode koblinger mellom disse. Eierrepresentanten forteller at utfordringen i selskapet framover, vil handle om å jobbe målrettet og være litt «tålmodige» i forhold til at det kan ta litt tid å bygge

samhandlingskultur. Man skal bidra til at selskapet skaper en kunnskapsarena for samhandling. Eierrepresentanten forteller at dette er i en positiv utvikling.

BKS holder til i et bygg som eies av selskapet Blått Kompetansesenter Eiendom AS. BKS Eiendom er ansvarlig for teknisk drift av senteret, og eies av Gåsø Næringsutvikling AS og Siva Eiendom Holding AS.

Selskapets formål er beskrevet på følgende vis⁴:

«Å legge til rette for koblingsaktivitet i Blått kompetansesenter AS, herunder aktiviteter som inkluderer leietakerne i bygget, men ikke minst også hele det regionale næringslivet i marin sektor, de videregående skolene og relevante forsknings- og utdanningsinstitusjoner – og annet som naturlig faller sammen med dette. Formålet er å bidra til å skape et levende senter som skal styrke den marine næringsklyngen i regionen.»

Leietakerne i bygget foruten Blått kompetansesenter er følgende aktører:

- Trøndelag fylkeskommune
- Marine Harvest
- PwC
- SalMar
- Din Bemanningspartner
- Steinsvik
- Hitra-Frøya lokalavis / Vindfang reklame
- Ruta
- KL Regnskap
- BioMar
- Måsøval
- Opplæringskontoret i Sør-Fosen
- Frøya og Hitra Ressurssenter
- Lerøy
- Åkerblå
- SINTEF / ACE / NTNU
- Aquatic Concept Group
- EI-Konsult
- Frøya Næringsforum

⁴ Blått kompetansesenter AS, 'Leietakere' <<http://www.bksnorge.no/leietakere-1>>.

- Ernst&Young
- BDO

Selskapets hjemmeside presenterer at de tilbyr følgende tjenester⁵:

- Forretningsutvikling; herunder rådgivning og veiledning ved søknad om innovasjonsmidler
- FoU og innovasjonsprosjekter; herunder koble næringslivet opp mot forsknings-, kompetanse- og utviklingsmiljøer, finne virkemidler osv.
- Studentprosjekt; gi støtte til utgifter i forbindelse med studentprosjekter hvor man samarbeider med en eller flere bedrifter utenfor Trondheimsregionen. Kan også sette studenter i kontakt med samarbeidspartnere
- Arrangement; herunder koordinere og arrangere arrangement i regi av egne prosjekter og andre, samt gjennomføre seminarer og kurs
- Bedriftsbesøk; herunder bidra med tilrettelegging og gjennomføring av bedriftsbesøk for grupper av alle størrelser

⁵ Blått kompetansesenter AS, 'Tjenester' <<http://www.bksnorge.no/tjenester>>.

3 EIERSKAPSKONTROLL

I dette kapitlet undersøker vi Trøndelag fylkeskommunes utøvelse av eierskapet i selskapet Blått kompetansesenter AS.

3.1 Problemstilling og vurderingskriterier

Det er utarbeidet følgende problemstilling for eierskapskontrollen:

- Utøves eierskapet i Blått kompetansesenter AS i tråd med eiernes vedtak og etablerte normer for god eierstyring?

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheter eller tjenester skilles ut og legges ut i selskaper. Lovfestede bestemmelser og normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene/fylkeskommunene, som eier disse selskapene, kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Vurderingskriterier for eierskapskontrollen er utledet i vedlegg en, og kriteriene er gjengitt i starten av hvert delkapittel.

3.2 Eiernes styringsdokumenter

Vurderingskriterier som ligger til grunn for eiernes styringsdokumenter er:

- Det skal foreligge vedtekter som oppfyller aksjelovens minstekrav
- Fylkeskommunen skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet
- Fylkeskommunen bør vedta en eierskapsmelding som rulleres årlig
- Eierskapsmeldingen bør ha et visst minimumsinhold:
 - Oversikt over virksomhet lagt til selskaper
 - Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
 - Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene
 - Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene
 - Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

3.2.1 Vedtekter

Revisor har fått tilsendt selskapets vedtekter, vedtatt i ekstraordinær generalforsamling 21. mars 2018.

Aksjeloven slår fast at vedtektene minst skal angi selskapets foretaksnavn, selskapets virksomhet, aksjekapitalens størrelse og aksjenes pålydende. Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.

Vedtektene for Blått kompetansesenter AS inneholder selskapets foretaksnavn, virksomhet, aksjekapitalens størrelse og aksjenes pålydende. § 7 fastsetter at det ikke kan deles ut utbytte eller konsernbidrag fra selskapet, men det er ikke lagt noen videre bestemmelser om hva som skjer med overskudd og av formuen ved oppløsning.

3.2.2 Fylkeskommunale strategiplaner

Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommuner vedtok en felles marin strategiplan for Trøndelag 2015-2018 som ble vedtatt i fylkestingene hhv. 11.06.2015 sak 50/15 og 17.06.2015 sak 64/15.

Revisor har ikke klart å finne en ny marin strategiplan for inneværende periode.

Eierrepresentanten opplyste om at fylkeskommunen har en strategi for innovasjon og verdiskapning som er relevant for BKS. Dette er en fireårig plan for hvordan man ser for seg retningen på arbeidet opp imot nærings- og samfunnsutvikling. Strategien er ikke kun fylkeskommunens strategi, det skal være en strategi for hele Trøndelag. Strategien omfatter et toårig handlingsprogram. Fylkeskommunen ønsker at all virksomhet, også der fylkeskommunen er medeiere, skal kaste et blikk på de strategiene som legges. Strategien ble vedtatt i desember 2017. Det er videre utarbeidet handlingsprogram både for 2018-2019, og 2020-2021. Blått kompetansesenter er ikke spesifikt nevnt i handlingsprogrammene eller i strategien.

3.2.3 Eierskapsmelding

Trøndelag fylkeskommune har en eierskapsmelding som sist ble behandlet 12.06.2019 i sak 73/19. Fylkestinget behandler eiermeldingen årlig, i junimøtet. Da har man en gjennomgang og vurderinger av samtlige selskap fylkeskommunen eier. For noen utviklingselskaper som fylkeskommunen er medeier i, har administrasjonen en fullmakt til å vurdere eventuell avhending av disse. Fylkeskommunen har en eierpolicy hvor man kan delta i oppstart av slike selskaper. Når selskapet når sin endelige form, skal fylkeskommunen foreta en nøye vurdering av hensiktsmessigheten av fortsatt eierskap.

Eierskapsmeldingen inneholder en presentasjon av de ulike selskapsformene fylkeskommunen har eierandeler i, samt stiftelser. Oversikten over fylkeskommunens eierskap er sortert etter selskapsform, og deretter type selskap. Blått kompetansesenter AS er organisert under «Innovasjons- og utviklingsselskaper», sammen med blant andre Leiv Eiriksson Nyskaping AS og Naboer AB. Det framgår av saksframlegget at det er en tilpasset variant av KS sine anbefalinger om eierstyring som legges til grunn for utøvelse av fylkeskommunalt eierskap. Eksempelvis vurderes det å ikke være behov for egne eierstrategier for alle selskap, og i tillegg til den årlige samlemeldingen følges eierskapet opp gjennom egne saker til fylkesting når det er behov for endringer i eierstyringen for enkeltelskap eller grupper av selskaper.

Det er gitt en kort presentasjon av selskapet i eiermeldingen. Dette omfatter informasjon om konvertering av lån til aksjekapital, dagens aksjekapital, resultater fra regnskapet 2017, fylkeskommunens eierandel, hvem som er eierrepresentant og hvem som er styrets leder samt kjønnsbalansen i styret. Videre er det en kort presentasjon av selskapet:

«Blått Kompetansesenter AS: Selskap etablert i 2015 for å legge til rette for koblingsaktivitet i Blått kompetansesenter på Frøya. Herunder aktivitet som inkluderer leietakere i bygget og det regionale næringslivet i marin sektor.».

I forbindelse med behandlingen av eierskapsmeldingen, er det skrevet et grundig saksframlegg. Det foreslås ikke større endringer eller avhending av nye eierposter, men det videreføres vurderinger knyttet til enkelte. Det presenteres at eierskapet utøves av fylkestingsoppnevnte eierrepresentanter. For at fylkestinget skal ha en samlet oversikt over eierskapet og for at de skal gis anledning til å kunne gi føringer til eierrepresentanten eller be om en detaljert eierstrategi for det enkelte selskap, legges eierskapsmeldingen årlig frem. Noen eierskap behandles i egne saker.

Saksframlegget til eierskapsmeldingen fastslår at fylkeskommunen har små eierandeler i nesten halvparten av selskapene de er engasjert i. Dette gir at eierstyringen i de ulike selskapene er forskjellig, da det vil være større behov og mulighet for eierstyring i selskaper hvor fylkeskommunen har høyere eierandeler.

Saksframlegget inneholder videre en drøfting av hvordan eierposter bør vurderes, hvorfor selskap har blitt etablert, samt en vurdering av alle selskapene. Det framgår at fylkeskommunen skal legge KS' anbefalinger for eierstyring til grunn for utøvelsen av eierskapet. Det vurderes videre å ikke være behov for egne eierstrategier for alle selskap.

For innovasjons- og utviklingsselskapene, presenteres det at fylkeskommunens engasjement i disse ikke utelukkende er tilknyttet eierskap, og kan løses på en like god måte gjennom å ha

et regionalpolitisk engasjement knyttet til selskapenes utvikling, som å ha eierandeler. Ved behandlingen av eierskapsmeldingen i 2018, i sak 77/18, ga fylkestinget fylkesutvalget fullmakt til å beslutte salg av aksjer innenfor gruppen «innovasjons- og utviklingselskaper». I fylkesrådmannens konklusjon i saksframlegget til behandlingen av eierskapsmeldingen i 2019, framgår det at «I selskaper hvor fylkeskommunalt eierskap ikke lenger er nødvendig for å nå politiske mål må det fortsatt vurderes om eierandeler skal avhendes/selges. Dette gjelder først og fremst selskap i gruppen «Innovasjons- og utviklingselskaper».

For Blått kompetansesenter er følgende omtalt i saksframlegget: «Blått kompetansesenter AS er ennå i etableringsfase og fylkeskommunen har relativt nylig konvertert et ansvarlig lån til aksjekapital i forbindelse med utvikling av selskapet».

Eierrepresentanten har god nytte av eierskapsmeldingen i sin rolle som eierrepresentant. Eierskapsmeldingen gir en kort vurdering av selskapene. Den inneholder også noen prinsipper og kontrollspørsmål. Når eierskapsmeldingen behandles i juni, rekker man ikke å få med de ferskeste regnskapstallene. Disse hentes derfor inn ved behov. Eierrepresentanten opplever det som svært nyttig for politikerne å ha god oversikt over hva fylkeskommunen eier og hvor man har engasjement.

3.2.4 Andre styrende dokumenter

Daglig leder og styreleder opplyser at selskapet ikke har noen styringsdokumenter ut over formålsparagrafen og selskapets vedtekter.

Styreleder forteller at selskapet nå er i en strategiprosess som vil munne ut i et strategisk dokument.

3.3 Eierrepresentasjon

Vurderingskriterier som ligger til grunn for eierrepresentasjon er:

- Fylkestinget bør oppnevne sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet (generalforsamlingen).
- Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring av, og gis informasjon til folkevalgte.
- Eierstyringen skal utøves innenfor rammen av fylkestingets/kommunestyrets vedtak

Det er leder av hovedutvalg for næring - Terje Sørvik (A), som er fylkeskommunens eierrepresentant til Blått kompetansesenter AS. Det er fylkestinget som oppnevner eierrepresentantene til de ulike selskapene. Eierrepresentantene oppnevnes ut fra et helhetlig bilde og portefølje. Eierrepresentanten er oppnevnt som eierrepresentant til blant annet BKS gjennom sin funksjon som leder i hovedutvalg næring. Han er derfor eierrepresentant i

selskaper som eksempelvis knyttes opp mot fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle innen regional utvikling.

Eierrepresentanten ble representant for Blått kompetansesenter fra fylkessammenslåingen 01.01.2018. Raskt etter dette, i mars 2018, ble det avholdt ekstraordinær generalforsamling i selskapet. Her behandlet generalforsamlingen endringer i eierstrukturen. Eierrepresentanten synes dette var fornuftig. Noen næringsaktører hadde tatt kontakt og ønsket å være med på eiersiden. Sør-Trøndelag fylkeskommune (STFK) hadde gått inn med et langsiktig ansvarlig lån, og som et ledd i dette ble det gjennomført en rettet emisjon hvor lånet ble omgjort til aksjekapital, og de to nye eierne skulle gå inn med 1 million kroner hver i frisk kapital. Dette medførte en endring i eierandelen.

Fylkesutvalget fattet vedtak om å gjøre om det ansvarlige lånet til aksjekapital. I denne saken ble det også informert om at det er flere, utover de to interesserte selskapene, som vurderte å gå inn på eiersiden. Vedtaket åpnet for flere eiere ved en framtidig fusjon. Eierrepresentanten opplevde at dette var en ryddig prosess.

Det har ikke blitt stilt spørsmål om fylkeskommunens eierskap i BKS.

Eierrepresentanten deltok på den påfølgende ordinære generalforsamlingen i juni 2018. I generalforsamlingen i juni 2019 var eierrepresentanten forhindret fra å komme. Da møtte en fra administrasjonen i fylkeskommunen med fullmakt fra fylkesordfører.

Det er ikke valgt vara for eierrepresentanten. Juridisk er det fylkesordføreren som er eier av selskapet. Fylkestinget oppnevner eierrepresentanter. Dersom eierrepresentanten er forhindret fra å møte i generalforsamling eller lignende for BKS, gir fylkesordfører en skriftlig fullmakt for andre til å representere på vegne av eier.

Daglig leder og styreleder bekrefter at det er leder av hovedutvalg næring som følger opp fylkeskommunens eierskap i Blått kompetansesenter AS. Daglig leder og styreleder opplever at selskapet har tydelige eiere.

Styreleder opplyser om at fylkesrådmannen registrerer dato for generalforsamling og sørger for fylkeskommunal representasjon her. Fylkesrådmannen er også adressat for protokoll fra generalforsamling. Fylkesrådmannen sørger for å administrere prosessen med utvelgelse av fylkets kandidater til styret.

Eierrepresentanten har ikke rutinemessig dialog med fylkesutvalget om innkallinger eller protokoller. Dersom det er spesielle saker, konfererer eierrepresentanten med fylkesutvalget. Eksempelvis ble emisjonsbeslutningen, fusjonsbeslutningen og saken om omgjøring av lån

behandlet av fylkesutvalget. Eierrepresentanten ser hvilke saker som skal behandles i generalforsamling, og tar en vurdering på bakgrunn av dette.

Innkalling til generalforsamling kommer til rett tid slik at det er mulig å diskutere denne med andre. Innkallinger og protokoller gjøres ikke tilgjengelig for andre politikere, annet enn gjennom informasjon i eierskapsmeldingen.

Det gjennomføres folkevalgtopplæring i starten av hver valgperiode. Eierskapet i fylkeskommunen styres etter anbefalinger fra KS. Hvis eierrepresentanten føler at han har behov for mer opplæring, kan han melde om dette.

Eierrepresentanten synes ikke det er noe som er utfordrende med å være eierrepresentant i BKS.

3.4 Generalforsamling

Vurderingskriterier som ligger til grunn for generalforsamling er:

- Eierbeslutninger og vedtak skal foretas på generalforsamlingen
- Det skal avholdes generalforsamling innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår
- Generalforsamlingen innkalles av styret
- Innkallingen skal skje skriftlig, og skal angi tid og sted for møtet
- Generalforsamlingen skal protokollføres

Styreleder opplyser at selskapet ikke rapporterer til eierne ut over i generalforsamlingen. Styreleder er i jevnlig kontakt med alle de største eierne.

Eierrepresentanten forteller at han ikke er involvert i selskapets daglige drift. Det håndteres av styret og daglig leder, og eierne orienteres i forbindelse med generalforsamling. Daglig leder og styreleder kaller inn til generalforsamlingen.

Eierrepresentanten har inntrykk av at selskapet fortsatt har et potensial i den delen av Trøndelag knyttet til utviklingen som skjer i blå sektor. Eierrepresentanten mener det er svært positivt at man trekker kompetansetilbudene i Trondheim tettere mot næringslivet. Selskapet er ungt, og arbeidet videre handler om å bygge en god arena for utvikling.

Eierrepresentanten opplever at den nye eiersammensetningen fungerer godt. Det er nyttig for fylkeskommunen å samhandle med næringslivet. Eierrepresentanten forteller at generalforsamlingene i BKS er omforente, og at det ikke er noen spesielle saker som går igjen

utover de lovpålagte. Eierrepresentanten forteller at styringen av selskapet følger styringslinjene.

Eierrepresentanten opplever informasjonen fra selskapet som tilstrekkelig.

Alle ordinære generalforsamlinger er gjennomført innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår.

3.5 Kompetansekrav til styrende organ

Vurderingskriterier som ligger til grunn for kompetansekrav til styrende organ er:

- Ved valg av styrer til selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomite
- Eier bør sørge for at selskapets samlede kompetanse er tilpasset selskapets virksomhet
- Det bør tilstrebes kjønnsmessig balanse i styret

Styret er presentert i kapittel 2.1.1 tabell 2.

Styrets leder er Sigurd Robak Bjørgo, som er foreslått av fylkeskommunen. Bjørgo arbeider i fylkeskommunen, som fagkoordinator innen avdeling for plan og næring. Styremedlem Runar Sivertsen er direktør strategiske prosesser i Salmar på Frøya. Helge Gåsø er en betydelig eier med lederposisjoner i flere større selskap i havbrukssektoren; både oppdrettsselskaper, serviceselskap og brønnbåtrederi. Kjell Olav Skjølsvik er innovasjonsleder i NTNU Havrom, og har tidligere jobbet med innovasjon i ulike roller i eksempelvis Enova og Marintek. Marit Flak Stovner er rektor ved Charlottenlund VGS, og har betydelig kompetanse knyttet til marin sektor. Vibeke Knutshaug er daglig leder i Ei-Konsult, og har styreverv i lokale virksomheter.

Styreleder har hatt sitt verv siden stiftelsen av selskapet. Det benyttes ikke valgkomite.

Daglig leder forteller at hun har en aktiv dialog med styreleder, og rapporterer på flere punkter på styremøter. Herunder rapporteres det på økonomisk status og utsikt, personal, prosjekter og fremtidige planer. Årsbudsjett vedtas hver høst. Det er ikke utarbeidet en instruks for daglig leder. Daglig leder har signaturrett.

Styremøter gjennomføres ca. kvartalsvis i tillegg til ved behov for styrebehandling av enkeltsaker av spesiell betydning. Nåværende styre har hatt to møter. Det har ikke vært gjennomført styreevaluering. Styreleder opplyste i høringssvar om at det ikke har vært formaliserte møter på dette, men det har vært en løpende dialog og evaluering av arbeidsformen i styret. Styreleder mener den løpende og hyppige dialogen har vært god og åpen. Eierrepresentant legger til grunn at styret foretar egne evalueringer.

Styret ber seg framlagt oversikt over prosjektportefølje samt orientering om status på disse i hvert styremøte. Videre forelegges økonomisk oversikt opp mot vedtatte budsjetter. Basert på denne informasjonen vurderes risiko i forhold til drift og økonomi. Styret har ikke gjort egne vurderinger opp mot eventuelle misligheter. Det er ikke vurdert som kritisk med den driften og de ansatte selskapet har.

Styret informeres om den økonomiske situasjonen i virksomheten i styremøter ved gjennomgang av regnskap mot budsjett, samt relevant informasjon knyttet til tallene som fremlegges.

Styret følger opp daglig leder gjennom at styreleder har hyppig og aktiv dialog med daglig leder. Det samlede styret følger opp daglig leder gjennom saker og samtaler i styremøter.

Styreleder mottar et fast beløp på kr 25 000 samt at styreleder og styremedlemmer honoreres med kr 2500 for hvert styremøte etter oppmøte. Honoraret vedtas i generalforsamlingen.

Styret er ikke registrert i styrevervregisteret.

Eierrepresentanten forteller at han kontaktes dersom det ligger an til utskifting i styret. Eierne utfordres gjerne til å komme med innspill. Det er vanlig at det er en dialog i forkant. Eierrepresentanten opplever at BKS har et godt styre som dekker kompetansebehovet på en god måte.

Styret oppleves av eierrepresentanten som tilgjengelig, og innenfor aksjelovens rammer.

3.6 Eiermøter

Vurderingskriterier som ligger til grunn for eiermøter er:

- Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet¹.

Daglig leder opplyser om at det avholdes eiermøter etter behov. Ut over dette finnes ingen møteplasser med eierne sett bort i fra generalforsamlingen. Styreleder opplyser om at det har blitt avholdt et par eiermøter.

Verken daglig leder eller styreleder har opplevd at eierstyringen fra fylkeskommunens side har skjedd utenom generalforsamling eller eiermøte.

Det er ikke lagt opp til egne faste eiermøter/dialogmøter mellom eierne og selskapet. Det ville vært hvis det var noe ekstraordinært, eller hvis selskapet har behov for å snakke med eieren. Det ble i 2019 ikke gjennomført eiermøter. I 2018 ble det avholdt et eiermøte. Eierrepresentanten har deltatt på ekstraordinær generalforsamling og generalforsamling.

3.7 Vurdering

3.7.1 Eiernes styringsdokumenter

Selskapets vedtekter oppfyller aksjelovens minstekrav med ett unntak. Vedtektene inneholder ikke informasjon om hva som skjer med overskudd eller med midler ved oppløsning.

Fylkeskommunen har en Eiermelding som rulleres årlig. Dette er i tråd med anbefalinger fra KS, og godt innenfor krav til rullering i ny kommunelov. Fylkeskommunen har en strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag, som skal gjelde for fire år og er vedtatt i desember 2017. Det er utarbeidet handlingsplaner i tilknytning til strategiplanen. Eierrepresentanten opplyser at strategien er relevant for BKS. Revisor ser at strategi og handlingsplan er godt sammenfallende med fylkeskommunens aktivitet i BKS. Revisor vurderer på bakgrunn av dette at fylkeskommunen har utarbeidet og revidert styringsdokumenter og avtaler som regulerer styringen av selskapet. Fylkeskommunens strategi for innovasjon bygger opp under hvorfor man skal eie eller delta i Blått kompetansesenter, selv om selskapet ikke er spesifikt nevnt.

Eierskapsmeldingen inneholder ikke alle aspekter som KS anbefaler, men årsaken til dette framgår av saksframlegg i tilknytning til behandling av eierskapsmelding. Det framgår også av saksframlegget at en tilpasset variant av KS' anbefalinger legges til grunn for utøvelsen av fylkeskommunalt eierskap. Eierskapsmeldingen kunne inneholdt forventninger til selskapenes samfunnsansvar, og egne prinsipper for eierstyring. Siden fylkeskommunen har en relativt aktiv tilnærming til sine eierskap med årlig behandling av Eiermelding, og egne saker i fylkestinget ved behov, ser ikke revisor i utgangspunktet behov for å gjøre Eiermeldingen mer omfattende.

Ny kommunelov fastsetter at eierskapsmeldinger skal inneholde:

- a) Kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) En oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) Kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.

Sett opp imot kravene i ny kommunelov, mener revisor det vil være hensiktsmessig å legge vurderingene som i dag ligger i saksframlegget ved behandling, inn i selve Eiermeldingen. På denne måten sikrer man at punkt c i ny kommunelov oppfylles og at Eiermeldingen i større grad blir et selvstendig dokument. Selv om ny kommunelov ikke var gjeldende da nåværende eierskapsmelding ble vedtatt, har revisor likevel valgt å ta med en anbefaling om

eierskapsmelding etter ny kommunelov da dette vil bli aktuelt ved førstkommende behandling av eierskapsmeldingen.

3.7.2 Eierrepresentasjon

Det er leder i hovedutvalg næring som er oppnevnt som selskapets eierrepresentant. Dette er i tråd med KS' anbefaling om at fylkestinget bør oppnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.

Det gjennomføres folkevalgtopplæring i starten av hver valgperiode. I tillegg til dette forholder eierrepresentanten seg til Eiermelding og anbefalinger fra KS. Revisor vurderer på bakgrunn av dette at det er gjennomført opplæring av folkevalgte.

Det er videre en anbefaling at det skal gis informasjon til folkevalgte. Det er ikke noen systematikk i utsending av innkallinger eller protokoller til folkevalgte. Det kunne vært hensiktsmessig å gjøre innkallinger og protokoller tilgjengelige for andre folkevalgte, slik at de er i stand til å stille spørsmål eller ha en aktiv holdning til fylkeskommunens eierskap utover behandlingen av eierskapsmeldingen.

Eierrepresentanten forholder seg til eierskapsmeldingen og anbefalinger, og utover dette diskuteres saker med hovedutvalget ved behov. Revisor vurderer på bakgrunn av dette at Eierstyringen utøves innenfor rammen av fylkestingets vedtak.

3.7.3 Generalforsamling

Revisor har ingen informasjon som tyder på at Eierbeslutninger eller vedtak gjennomføres utenom generalforsamlingen.

Alle generalforsamlinger er gjennomført innen fristen.

Generalforsamlinger innkalles av styret, og revisor har sett innkallinger for alle generalforsamlinger som angir både tid og sted for møtet. Revisor har videre mottatt protokoller fra alle generalforsamlinger.

3.7.4 Kompetansekrav til styrende organ

Det benyttes ikke valgkomite når nye styremedlemmer skal velges, og bruk av valgkomite er heller ikke vedtektsfestet. Eierne involveres i prosessen av valg av nye styremedlemmer. Eierrepresentanten er tilfreds med styrets kompetansesammensetning.

Styret har en kompetansesammensetning som dekker relevante områder for Blått kompetansesenter. Kompetansesammensetningen vurderes som fornuftig.

Styret består av fire menn og to kvinner. Daglig leder er kvinne. Eierne bør etterstrebe kjønnsbalanse i styret.

KS anbefaler at det ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper vedtektsfestes bruk av valgkomite. Blått kompetansesenter har mange private eiere, og valgkomite er heller ikke en lovregulert ordning. Revisor mener at det likevel kan være hensiktsmessig å vedtektsfeste bruk av valgkomite samt etablere en instruks for valgkomiteen, slik at det er klart hvilke prosedyrer som gjelder ved valg av nye styremedlemmer.

Eierrepresentanten legger til grunn at styret gjennomfører egevaluering, mens styreleder opplyser om at sittende styre formelt ikke har gjennomført dette. De har likevel hatt temaet på agendaen, og styreleder opplyser om at det vil settes på dagsorden fremover. Revisor mener det er svært positivt at styret har hatt egevaluering oppe som tema, selv om det ikke formelt har vært en egen sak. Revisor har ikke kjennskap til om egevaluering har blitt gjennomført av tidligere styrer.

3.7.5 Eiermøter

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet.

Det gjennomføres ikke jevnlig eiermøter i BKS, men etter behov. Da eierrepresentanten er fornøyd med informasjonen fra selskapet, og styret heller ikke har etterlyst dette, vurderer revisor kriteriet til å være oppfylt.

4 HØRING

Rapporten ble sendt på høring 02.03.2020 til eier v/ eierrepresentant, med fylkesordfører og fylkesrådmann på kopi. Revisor mottok svar på høringsrapporten 05.03.2020. Høringssvaret har ikke medført endringer i rapporten.

Rapporten ble også sendt på høring 02.03.2020 til selskapet v/ styreleder, med daglig leder på kopi. Revisor mottok svar på høringsrapporten 03.03.2020. Høringssvaret har medført en del justeringer i rapportens datadel. Justeringene har ikke medført endringer i revisors vurdering eller konklusjon, utover en justering i vurderingen av styrets egnevaluering hvor det framgår at styret har gjennomført uformelle evalueringer.

Begge høringssvarene er vedlagt rapporten i vedlegg 2 og 3.

5 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

5.1 Konklusjon

Revisor konkluderer med at eierskapet i Blått kompetansesenter AS utøves i tråd med eiernes vedtak og etablerte normer for eierstyring. Revisor har noen mindre merknader som presenteres i kapittel 5.2. om anbefalinger.

5.2 Anbefalinger

Revisor har følgende anbefalinger:

- For å oppfylle aksjelovens bestemmelser må selskapets vedtekter inneholde en passus om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning, jf. aksjeloven § 2-2 andre ledd
- Fylkeskommunen bør justere eierskapsmeldingen til neste behandling for å sikre å følge bestemmelser om eierskapsmelding i ny kommunelov, jf. kommuneloven § 26-1 punkt c.
- Fylkeskommunen bør vurdere å gjøre innkallinger og protokoller til generalforsamlinger tilgjengelige for alle folkevalgte, eksempelvis gjennom en innsynsløsning
- Bruk av valgkomite bør vedtektsfestes, og det bør vurderes å etablere en instruks for valgkomiteen
- Eierrepresentanten bør sikre at styret gjennomfører egevaluering

KILDER

KS' anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll

Aksjeloven

NUES - Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

www.nkrf.no

www.bksnorge.no

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV VURDERINGSKRITERIER

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheter eller tjenester skilles ut og legges i selskaper. Lovfestede bestemmelser og normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Aktivt eierskap innebærer at de folkevalgte bruker de mulighetene styringssystemene gir til å utøve eierstyring.

Vurderingskriterier for eierskapskontrollen er hentet fra følgende kilder:

- Aksjeloven
- KS' anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll⁶
- NUES: Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

NUES og KS sine anbefalinger er ikke obligatoriske, men er uttrykk for god praksis for kommunal eierstyring og er relevante kriterier å vurdere kommunens praksis mot.

Eiernes styringsdokumenter

Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) fastsetter i § 2-1 at for å stifte et aksjeselskap, skal den eller de som skal tegne aksjer i selskapet (stifterne) opprette et stiftelsesdokument. Stiftelsesdokumentet skal inneholde selskapets vedtekter.

§ 2-2 fastsetter minstekrav til vedtektene:

(1) Vedtektene skal minst angi:

1. selskapets foretaksnavn
2. den kommune i riket hvor selskapet skal ha sitt forretningskontor
3. selskapets virksomhet
4. aksjekapitalens størrelse, jf. § 3-1
5. aksjenes pålydende (nominelle beløp) jf. § 3-1

(2) Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.

§ 2-3 fastsetter minstekrav til stiftelsesdokumentet:

Stiftelsesdokumentet skal dessuten angi:

1. stifternes navn eller foretaksnavn, adresse og fødselsnummer eller organisasjonsnummer

⁶ http://www.ks.no/globalassets/ks-anbefalinger-eierstyring_digital.pdf

2. antallet aksjer som skal tegnes av hver av stifterne
3. det beløpet som skal betales for hver aksje (aksjeinnskudd)
4. tidspunktet for oppgjør av aksjeinnskudd, jf. § 2-11
5. hvem som skal være medlemmer av selskapets styre
6. hvem som skal være selskapets revisor dersom selskapets årsregnskap skal revideres, jf. § 7-6 femte ledd.

KS' anbefaling 5 presenterer at kommunestyret jevnlig skal utarbeide og jevnlig bør revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet. Dette vil være eksempelvis vedtekter i aksjeselskaper, og eventuelle andre styringsdokumenter.

KS' anbefaling 4 presenterer at kommunestyret hvert år⁷ bør fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper. En eierskapsmelding bør som minimum ha disse hovedpunktene:

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og samarbeid
2. Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
3. Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene
4. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene.⁸
5. Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

Eierrepresentasjon

KS' anbefaling 1 anbefaler at kommunen som en del av sitt folkevalgtprogram bør gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første seks månedene av valgperioden.⁹

KS' anbefaling 7 anbefaler at kommunestyrets som hovedregel oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av fylkestingets og kommunestyrenes vedtak.¹⁰

⁷ Ny kommunelov legger opp til behandling en gang i valgperioden. KS anbefaling vil derfor vurderes mildere mtp. ny kommunelov.

⁸ KS' anbefaling 4

⁹ KS' anbefaling 1

¹⁰ KS' anbefaling 7

Generalforsamlingen

Aksjeloven § 5-1 fastsetter at det er gjennom generalforsamlingen aksjeeierne utøver den øverste myndighet i selskapet. Det betyr at aksjeeierne utenfor generalforsamlingen ikke har rett til å gi instruksjoner til selskapet.

Aksjeloven § 5-5 fastsetter at det skal avholdes ordinær generalforsamlingen innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår. Her skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. godkjenning av årsregnskapet og eventuell årsberetning, herunder utdeling av utbytte;
2. andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen.

§ 5-9 fastsetter at generalforsamlingen innkalles av styret.

§ 5-10 inneholder krav til innkallingen. Generalforsamlingen innkalles ved skriftlig henvendelse til alle aksjeeiere med kjent adresse. Innkallingen skal angi tid og sted for møte.

§ 5-16 inneholder krav til protokoll. Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll for generalforsamlingen.

KS' anbefaling 10 anbefaler at ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomité.¹¹

Kompetansekrav til styrende organer

KS' anbefaling 9 presenterer at det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet.

KS' anbefaling 11 anbefaler at det tilstrebes kjønnsmessig balanse i styrene. Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder for aksjeselskap hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst to tredeler av aksjene i selskapet. Kommuner og fylkeskommuner har ikke en så stor eierandel i Blått kompetansesenter.

Eiermøter

KS anbefaler i sin 6. anbefaling at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet.¹²

¹¹ KS' anbefaling 10

¹² KS' anbefaling 6

Utledele vurderingskriterier:

- Det skal foreligge vedtekter som oppfyller aksjelovens minstekrav
- Fylkeskommunen skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet
- Fylkeskommunen bør vedta en eierskapsmelding som rulleres årlig¹³
- Eierskapsmeldingen bør ha et visst minimumsinhold:
 - Oversikt over virksomhet lagt til selskaper
 - Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
 - Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene
 - Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene
 - Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.
- Fylkestinget bør oppnevne sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet (generalforsamlingen).
- Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring av, og gis informasjon til folkevalgte.
- Eierstyringen skal utøves innenfor rammen av fylkestingets/kommunestyrets vedtak
- Eierbeslutninger og vedtak skal foretas på generalforsamlingen
- Det skal avholdes generalforsamling innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår, og skal behandle saker fastsatt i lov eller som etter vedtektene hører til generalforsamlingen
- Generalforsamlingen innkalles av styret
- Innkallingen skal skje skriftlig, og angi tid og sted for møtet
- Generalforsamlingen skal protokollføres
- Ved valg av styrer til selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomite
- Det bør tilstrebes kjønnsmessig balanse i styret
- Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet¹⁴.

¹³ Ny kommunelov fastsetter at eiermeldingen skal rulleres minst en gang i valgperioden. Revisor vil derfor nyansere sin vurdering opp mot KS' anbefaling.

¹⁴ Et eiermøte er et møte mellom eierrepresentanter, styret og daglig leder for selskapet.

VEDLEGG 2 – HØRINGSSVAR FRA EIER

SV: Eierskapskontroll Blått kompetansesenter AS

Odd Inge Mjøen <oddmj@trondelagfylke.no>

Til Sunniva Tusvik Sæter

Kopi Tore Sandvik; Terje Sørvik; Ole Tronstad

Du svarte på meldingen 06.03.2020 08:53.

Svar Svar til alle Videre send

tor. 05.03.2020 14:10

Det vise til Høringsutkast til rapport fra eierskapskontroll i Blått Kompetansesenter AS, oversendt Trøndelag fylkeskommunes eierrepresentant den 02.03.2020.

I forståelse med eierrepresentant Terje Sørvik har fylkesrådmannen gjennomgått utkast til rapport.

Fylkesrådmannen er av den oppfatning at rapporten gir en god oversikt over selskapet og de formål eierne har med selskapet.

Til anbefalingene på side 26 har fylkesrådmannen følgende kommentarer:

- Det fremlegges en ny eierskapsmelding til fylkestinget i juni 2020 hvor de nye bestemmelsene i Kommuneloven blir hensyntatt.
- Fylkesrådmannen er enig i de anbefalinger til vedtektsendringer som foreslås mht om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning og etablering av valgkomite.
- Innkallinger og protokoller fra generalforsamlinger skal legges frem som referatsaker til fylkesutvalg. Rutinene rundt dette må innskjerpes.

Med vennlig hilsen

Odd Inge Mjøen

Tlf: 74 17 53 58

VEDLEGG 3 - HØRINGSSVAR FRA SELSKAPET

SV: Høring: Eierskapskontroll Blått kompetansesenter AS

Sigurd Bjørgo <sigbj@trondelagfylke.no>
Til Sunniva Tusvik Sæter

Svar Svar til alle Videre send

tir. 03.03.2020 10:34

Hei,
Takk for tilsendte – det var interessant og lærerik lesning!

Jeg vil selvsagt anbefale for styret at vi legger frem for GF en vedtektsendring som gjør at vedtektene blir i tråd med §2.2 i Aksjeloven. Da eierne i sin tid stiftet selskapet var det viktig å få knesatt prinsippet om at det ikke skulle kunne tas ut utbytte – det som måtte skapes av overskudd skulle beholdes i virksomheten – ført som opptjent egenkapital. Disponering av formue ved en ev oppløsning var ikke diskutert under stifting, men det skal vi og finne en adekvat formulering omkring.

Så ser jeg at det dessverre står referert til et historisk styre. Dette må vi ta på vår kappe. Da jeg så dette, oppdaget jeg at vi ikke hadde kvalitetssikret at vår regnskapsfører hadde levert inn nødvendige meldinger knyttet til dette samtidig som de oversendte revidert årsregnskap til Brønnøysund. Dette hadde heller ikke daglig leder fanget opp.

Det er nå lagt inn riktig styre – så det skal være i orden.

Som det går frem av GF-protokollene er styret i dag:

Sigurd Bjørgo – Styreleder
Helge Gåsø – Styremedlem
Runar Sivertsen – Styremedlem
Kjell Olav Skjølvik – Styremedlem
Marit Stovner – Styremedlem
Vibeke Knutshaug – Styremedlem

Under kompetansekrav til styrende organ beskrives enkelt styrets kompetanse/forankring. Utkastet er for utydelig på Helge sin posisjon.

Helge Gåsø er en betydelig eier med lederposisjoner i flere større selskap i havbrukssektoren, både oppdrettsselskaper, serviceselskap og brønnbåtrederi.

Når det gjelder Runar Sivertsen, så jobber han i ledelsen i Salmar – som Direktør Strategiske prosesser.

Kjell Olav Skjølvik er i dag Innovasjonsleder på NTNU Havrom. Han har tidligere jobbet med innovasjon i ulike roller i DNV GL, Enova SF, og MARINTEK.

Marit Flak Stovner er rektor ved Charlottenlund vgs. Hun var tidligere rektor ved Ytre Namdal vgs og har betydelig kompetanse knyttet til marin sektor

Vibeke Knutshaug er daglig leder i El-Konsult AS og har andre styreverv i lokale virksomheter.

Jeg ser at det i rapporten nevnes at styret ikke har gjennomført egenevaluering. Dette stemmer i den grad at det ikke har vært formaliserte møter på dette. Jeg drøftet dette punktet i dag med Runar Sivertsen, da jeg likevel skulle hente inn hans nye tittel. Vi deler synet på at det har vært en løpende dialog og evaluering av arbeidsformen i styret. Det stemmer at det ikke har vært formaliserte sekvenser satt av til egenevaluering, men vi mener at den løpende og hyppige dialogen har vært god og åpen. Jeg vil sette dette på dagsorden fremover.

Med vennlig hilsen
Sigurd Bjørgo
Tlf: 74 17 52 18

VS: Høring: Eierskapskontroll Blått kompetansesenter AS

Sigurd Bjørge <sigbj@trondelagfylke.no>
Til Sunniva Tusvik Sæter

En ting til!!!

Hitra kommune er ikke aksjonær – der må dere ha blingset!
Frøya kommune er derimot aksjonær!!

Med vennlig hilsen
Sigurd Bjørge
Tlf: 74 17 52 18

VS: Høring: Eierskapskontroll Blått kompetansesenter AS

Sigurd Bjørge <sigbj@trondelagfylke.no>
Til Sunniva Tusvik Sæter

Svar Svar til alle Videre send

tir. 03.03.2020 11:22

Du svarte på meldingen 04.03.2020 10:17.

Og enda en liten ting...

Jeg ser at jeg har sagt at vi benytter kontantprinsippet i regnskapsføringen. Dette gjelder selvsagt ikke årsregnskapet – og heller ikke alle deler av selskapet.

Det handler om at vi i styringen av prosjektmassen ikke har ønsket å «ta til inntekt» prosjekter som er solgt inn – før de faktisk operasjonaliseres og det kan faktureres på utført arbeid.

Jeg har forhørt meg og forsikret meg hos regnskapsfører i dag – kontantprinsippet brukes ikke i regnskapsføringen hos oss – årsregnskapet inkludert – men på deler av inntektsmassen brukes det ved rapportering til styret.

Med vennlig hilsen
Sigurd Bjørge
Tlf: 74 17 52 18

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no